

Eurobarometer Standaard 76

**DE PUBLIEKE OPINIE IN DE EUROPESE UNIE
Najaar 2011**

NATIONAAL RAPPORT

NEDERLAND

Opiniepeiling besteld en gecoördineerd door de Europese Commissie,
Directoraat-generaal Communicatie.

Dit rapport werd opgesteld voor de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland.

Dit document vertegenwoordigt niet het standpunt van de Europese Commissie.
De interpretaties en opinies in dit document verbinden alleen de auteurs.

Eurobarometer Standaard 76 / Najaar 2011 – TNS Opinion & Social

Inhoud

	Inleiding	1
1	Europa 2020	2
1.1	Belang van doelstellingen	2
1.2	Haalbaarheid van doelstellingen	3
1.3	De beleidskeuze van de Nederlander	4
2	Europa en politieke aangelegenheden	7
2.1	Kennis over Europa	7
2.2	Bronnen van informatie	7
2.3	Berichtgeving over de Europese Unie	8
3	Conclusie	10

Inhoud figuren en tabellen

<i>1</i>	<i>Internet veel populairder als bron onder de gemiddelde Nederlander dan in de gemiddelde lidstaten van de EU.</i>	<i>8</i>
----------	---	----------

Nationaal Rapport Eurobarometer Nederland

De nationale context | Europa 2020 | Europa en politieke aangelegenheden

TNS opinion - TNS NIPO

Inleiding

De Eurobarometer is een grootschalig onderzoek dat wordt gehouden onder burgers van de 27 lidstaten van de Europese Unie en bij gelegenheid ook de vier kandidaat-lidstaten (IJsland, Kroatië, Turkije en de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië). Tevens wordt de Turks-Cypriotische gemeenschap in het gebied dat niet door de regering van de Republiek Cyprus wordt gecontroleerd betrokken bij de Eurobarometer. In opdracht van de Europese Commissie en het Europees Parlement wordt dit onderzoek sinds 1973 uitgevoerd. In deze peilingen wordt ingegaan op de houding van Europeanen uit de 27 EU-lidstaten tegenover de ontwikkelingen in de Europese Unie in het algemeen, en op de houding van de bevolking ten aanzien van de ontwikkelingen in het eigen land in het bijzonder.

Dit rapport geeft de bevindingen weer van de Eurobarometer die gehouden is van eind oktober tot half november 2011. Voor deze meting zijn in totaal 26.594 Europese burgers geïnterviewd. De Nederlandse cijfers zijn gebaseerd op 1.005 interviews. De interviews zijn *face to face* uitgevoerd.

De technische specificaties van dit onderzoek en de vragenlijst waarop de analyse betrekking heeft zijn als bijlagen opgenomen. De antwoorden van de Nederlandse respondenten zijn vergeleken met het gemiddelde van de 27 lidstaten van de Europese Unie. Als er sprake is van het EU27-gemiddelde wordt het gemiddelde van deze lidstaten bedoeld.

De respondenten komen uit verschillende bevolkings-, beroeps- en leeftijdsgroepen, uit verschillende regio's van Nederland, zowel uit steden als dorpen, hebben uiteenlopende politieke voorkeuren en een gevarieerd opleidingsniveau.

Het totale percentage antwoorden komt soms uit op meer dan 100% omdat bij de betreffende vragen meer antwoorden mogelijk waren. Omdat niet iedereen een antwoord kon of wilde geven komt het totaal soms ook lager uit dan 100%. Soms veroorzaken afrondingen dat een percentage niet precies uitkomt op 100. In andere gevallen tellen de genoemde percentages niet op tot 100 omdat de 'weet niet'-categorie of een andere minder relevante uitkomst niet vermeld is.

1 Europa 2020

Economisch gezien bleek the way out of de financiële crisis geen geëffende weg. Het volgende obstakel van een monetaire crisis diende zich aan. Dat laatste had uiteraard ook te maken met de na-ijlende effecten van de financiële crisis van 2008 en 2009 en de aanwakkerende eurocrisis. Meerdere (vooral Zuid-Europese) landen kwamen in grote budgettaire problemen en balanceerden op het randje van een faillissement. Een Europees Noodfonds moest landen als Griekenland en Italië redden, hetgeen uiteraard ook gevolgen had voor de waarde van en het draagvlak voor de euro binnen de afzonderlijke lidstaten. Nog nooit was het draagvlak voor het lidmaatschap van de EU (in het doorgeans Eurofile Nederland) zo impopulair in Nederland en werd er zo negatief over de euro gedacht als eind 2011, zo bleek onder meer uit een peiling van TNS NIPO.

1.1 Belang van doelstellingen

Om uit de financiële en economische crisis te komen en de nieuwe mondiale uitdagingen aan te gaan, heeft de Europese Unie een strategie gedefinieerd getiteld 'Europa 2020'. Deze strategie bestaat uit verschillende doelstellingen om de Europese Unie uit de huidige financiële en economische crisis te loodsen en haar voor te bereiden op de komende tien jaar. We vroegen de respondenten hoe belangrijk men elk van de gestelde doelstellingen vindt.

Net als vorig jaar: helpen armen/ sociaal buitengeslotenen belangrijkste doel

Net als vorig jaar bestempelt de Nederlander tot het belangrijkste doel in de beleidsdoelstellingen voor Europa 2020 het helpen van de armen en sociaal buitengeslotenen, en hen in staat te stellen om een actieve rol in de maatschappij te vervullen.

Een grote meerderheid (82%) van de ondervraagde Nederlanders schaalde dit doel qua belang in tussen een 7 en een 10. Ook hieruit blijkt weer dat bezuinigingen op de sociale zekerheid voor veel Nederlanders moeilijk liggen en de gedachte van een samenleving met een verzorgingsstaat als solide basis nog overeind staat.

De afgelopen tijd was er veel discussie over de verhoging van de AOW-leeftijd en de versoepeling van het ontslagrecht. In lijn met deze discussie: 80% bestempelt de modernisering van de arbeidsmarkt als belangrijk.

Op de derde plaats komt de doelstelling om de economie te ondersteunen om minder natuurlijke hulpbronnen te gebruiken en minder broeikasgassen uit te stoten; 78% van de respondenten hecht aan dit doel een groot belang.

Bijna driekwart (73%) vindt hulp aan innovatie van de industrie belangrijk om zo concurrerder te zijn door het stimuleren van ondernemerschap, terwijl 60% onderzoek en ontwikkeling van uitvindingen een belangrijk doel vindt.

Kwaliteit en aantrekkingskracht van het onderwijs in de EU wordt door 72% als belangrijk doel bestempeld. Veel minder Nederlanders (47%) hechten grote waarde aan het ontwikkelen van ultrasnel internet binnen de EU als op zichzelf staand doel.

1.2 Haalbaarheid van doelstellingen

Over andere doelen werd de vraag gesteld wat de respondenten vonden van het ambitieniveau. Immers, zijn de gestelde doelen voor 2020 *te ambitieus*, *ongeveer goed* of *te bescheiden*?

Meerderheid vindt doel arbeidsparticipatie mannen en vrouwen ongeveer goed

De eerste doelstelling behelst de arbeidsparticipatie van mannen en vrouwen tussen de 20 en 64 jaar. De EU stelt dat driekwart van deze leeftijdsgroep in 2020 een baan zou moeten hebben. Zes op de tien Nederlanders (60%) vinden dit doel *ongeveer goed* gesteld, hetzelfde percentage als de gemiddelde inwoner van de EU-lidstaten. Een kwart van de Nederlanders (25%) vindt dit doel *te ambitieus*, 14 % vindt dit nog wel iets *te bescheiden* gesteld.

Minder mensen enthousiast over doel om 3% procent rijkdom EU in onderzoek en ontwikkeling te investeren

De helft (50%) van de respondenten vindt de doelstelling dat 3% van de rijkdom die ieder jaar in de EU wordt geproduceerd in onderzoek en ontwikkeling moet worden geïnvesteerd goed én *realistisch*. De gemiddelde Nederlander is hiermee minder enthousiast over dit doel dan vorig jaar (-5% punt).

Ongeveer helft tevreden over doelen vooruitstrevend milieubeleid

Het effectiever opwekken van duurzame energie en het beperken van broeikasgassen zijn belangrijke doelstellingen voor 'Europa 2020'. Niet voor niets zijn maar liefst drie doelstellingen onderdeel van een vooruitstrevend energiebeleid.

Over de doelstelling om de uitstoot van broeikasgassen in de EU in 2020 met 20% te verminderen ten opzichte van 1990, is de Nederlander verdeeld. Iets minder dan de helft (46%) vindt deze doelstelling *ongeveer goed*, terwijl zowel een kwart van de respondenten aangaf het doel *te ambitieus* (26%) dan wel *te bescheiden* (25%) te vinden. In de gehele EU-27 vindt iets meer dan de helft (53%) dit doel *ongeveer goed* gesteld. Mogelijk heeft deze kleine terugval in ambitie in vergelijking met vorig jaar te maken met het verschuiven van prioriteiten in de richting van sociaal- economische kwesties.

Iets meer dan de helft van de Nederlanders vindt de andere twee doelstellingen over energie *ongeveer goed* gesteld. 55% vindt dit het geval bij het doel om het percentage duurzame energie in de EU te vergroten met 20%, eveneens 55% vindt het verhogen van de energie-efficiëntie met 20% een realistisch gesteld doel.

De Nederlander heeft hogere verwachtingen over educatiedoelen dan de gemiddelde EU-burger

Iets meer Nederlandse respondenten dan vorig jaar vinden de doelen rondom educatie en het verkrijgen van diploma's juist *te bescheiden* gesteld. Bij zowel het doel dat stelt dat het percentage jongeren dat de school zonder diploma verlaat moet afnemen met 10%, als het doel dat tenminste 40% van de jongere generatie een graad of diploma zou moeten hebben, vond gemiddeld een derde van de ondervraagden de doelen te bescheiden. Respectievelijk 46% en 40 % vinden de doelen *ongeveer goed* haalbaar.

De gemiddelde lidstaatbewoner vindt vooral het laatste doel veel minder realistisch; drie op de tien Europeanen (30%) vinden het streven om 40% een graad of diploma te laten behalen *te ambitieus* gesteld.

Bijna helft: armoede met kwart verminderen in 2020 is haalbaar

Verder: het aantal Europeanen uit de EU-lidstaten dat onder de armoedegrens leeft zou in 2020 met een kwart verminderd moeten zijn. Bijna de helft (44%) van de Nederlandse respondenten vindt met 44% dit doel *realistisch*, terwijl 27% het doel *te ambitieus* vindt. 26% vindt dit doel te bescheiden geformuleerd.

Gemiddeld bijna de helft van de lidstaatbewoners denkt dat deze doelstelling goed haalbaar zal zijn.

1.3 De beleidskeuze van de Nederlander

Nadat we de respondenten vroegen naar de haalbaarheid van de doelstellingen, legden we per beleidsrichting een aantal beleidskeuzen voor die we vroegen te rangschikken naar prioriteit.

Innovatie

Als eerste vroegen we de respondenten wat een prioriteit zou zijn voor de EU op het gebied van *innovatie*. Net als vorig jaar gaf de Nederlandse respondent de hoogste prioriteit aan onderzoek dat zich richt op uitdagingen zoals klimaatverandering, efficiëntie van energie en efficiëntie van hulpbronnen. Als tweede werd gekozen voor het aanmoedigen tot meer samenwerking tussen onderzoekers.

De gemiddelde lidstaatbewoner vindt dat niet het aanmoedigen van meer samenwerking, maar financiële steun voor onderzoek de tweede plaats moet innemen.

Jongeren

Voor de beleidsdoelen die gesteld worden voor *jonge mensen* vindt meer dan de helft van de Nederlanders het verbeteren van de algemene kwaliteit van de opleidingsniveaus de belangrijkste doelstelling.

Daarentegen vindt de gemiddelde Europeaan uit de 27 EU-lidstaten dat het doel om meer jonge mensen aan een baan te helpen de eerste prioriteit voor deze groep moet hebben, wat begrijpelijk is gezien het hoge werkloosheidscijfer onder jongeren in veel andere Eurolanden. Veel minder belangrijk vindt zowel de gemiddelde lidstaatbewoner als de Nederlander het doel om studenten aan te moedigen om in een ander EU-land te gaan studeren.

Gezien het feit dat de (jeugd) werkloosheid in Nederland beduidend lager is dan in de gemiddelde Europese lidstaat, is een geringere focus op onderwijs in de meeste andere Europese landen goed verklaarbaar.

Internet

Anders dan vorig jaar vindt de gemiddelde Nederlander waar het gaat om *internet* nu het beschikbaar stellen van breedbandtoegang aan alle Europese burgers de belangrijkste prioriteit. Op de tweede plaats komt het ontwikkelen van verdere internetdiensten voor bijvoorbeeld de E-overheid of online gezondheidsfora. Voor de gemiddelde EU-lidstaatbewoner staat het vergroten van het consumentenvertrouwen bij het online kopen van goederen en diensten op de tweede plaats.

Energie

Waar het gaat om het beleidsterrein voor *energie* vindt zowel de gemiddelde Nederlander als lidstaatbewoner dat het stimuleren van duurzame energiebronnen onbetwist de hoogste prioriteit heeft, hetgeen we ook terugzagen in veel uitingen binnen het publieke debat de afgelopen periode. Veel minder respondenten geven prioriteit aan de tweede en derde keuze, respectievelijk het doel voor financiële ondersteuning aan kleine bedrijven en huishoudens om energieverbruik efficiënter te maken, en aan het doel om de CO₂-uitstoot in de transportbranche te verlagen.

Industrie

Veel minder gemakkelijk konden de respondenten een prioriteit aanbrengen in de voorgestelde doelstellingen voor de *industrie*. Hoewel het doel voor het optimaal gebruik maken van de kansen voor een groene economie door iets meer van de Nederlandse respondenten van belang werd geacht, werd het op de voet gevolgd door het doel regels te vergemakkelijken om een bedrijf op te richten en draaiende te houden. Gemiddelde EU-lidstaten draaien de twee doelen om in prioriteit. Ook het doel om sectoren in moeilijkheden te herstructureren kreeg in de gemiddelde EU-lidstaten nog bijna 28% van de stemmen.

Banen en vaardigheden

Nog steeds ziet de Nederlander 'een leven lang leren' als hoogste prioriteit waar het gaat om *banen en vaardigheden*. Opleidings- en trainingsmogelijkheden stimuleren voor iedereen in de werkzame leeftijd wordt dan ook door meer dan de helft (54%) van de respondenten als eerste prioriteit benoemd. Mensen helpen om zich aan te passen aan nieuwe werkomstandigheden en mogelijke carrièreverschuivingen vindt 45% op de tweede plaats een goed doel. Veel minder Nederlanders vinden het bewaken van rechten om in een ander EU-land te wonen en te werken een goed doel, terwijl de gemiddelde Europeaan dit doel iets belangrijker vindt (waarschijnlijk gezien de vele arbeidsmigratie naar andere EU-lidstaten van de afgelopen jaren). Al met al kunnen we stellen dat de Nederlander flexibiliteit in onderwijs- en werkmogelijkheden een groot goed vindt.

Armoedebestrijding

Tenslotte het gebied van de bestrijding van *armoede*. Waar de gemiddelde Nederlander vorig jaar een lichte voorkeur gaf aan het doel om innovatieve kansen voor opleiding, training en werk te bieden aan de meest kwetsbare mensen, vindt nu een exact even groot aantal mensen het waarborgen van de duurzaamheid van sociale bescherming van pensioensystemen en een betere toegang tot gezondheidszorgsystemen belangrijk.

De gemiddelde Europeaan heeft het laatstgenoemde doel als eerste prioriteit gesteld. Ongeveer een op de acht respondenten vindt dat het strijden tegen discriminatie en het helpen van risicogroepen zoals eenoudergezinnen, oudere vrouwen, minderheden, Roma, mensen met een handicap en dak- en thuislozen de voornaamste prioriteit zou moeten hebben. Zowel in Nederland als in de EU eindigt dit doel gemiddeld op de derde plaats.

Mondiale uitdagingen

Tenslotte werd er aan de respondenten gevraagd zich uit te spreken over de prioriteiten van de Europese Unie in het algemeen, en of men denkt dat de EU de juiste of verkeerde richting inslaat om uit de crisis te komen en de nieuwe mondiale uitdagingen aan te gaan.

Hoewel vorig jaar precies de helft van de Nederlanders vond dat de EU zich in een goede richting begaf, is men nu iets pessimistischer geworden (nu vindt 44% dat) terwijl de gemiddelde Europeaan blijft steken bij 33%. Eendere (34%) van de Nederlanders vindt dat het ronduit de verkeerde kant opgaat met de EU.

Opvallend is dat 20% van de lidstaatbewoners hier geen mening over heeft, terwijl dit voor 'slechts' 10% van de Nederlanders geldt.

2 Europa en politieke aangelegenheden

Om te bepalen hoe de Europese burgers uit de EU lidstaten zich betrokken weten bij de Europese Unie vroegen we de respondenten waar men zelf informatie vandaan haalt, waar men spontaan informatie vindt en hoe men vindt dat de pers het Europese nieuws verslaat.

2.1 Kennis over Europa

Als eerste werd er gevraagd naar de mate waarin men dacht dat de gemiddelde Nederlander geïnformeerd zou zijn over Europese aangelegenheden. Driekwart (76%) van de respondenten gaf hierbij aan dat de gemiddelde Nederlander niet tot helemaal niet goed geïnformeerd zou zijn over Europese aangelegenheden. Positiever is men over de mate waarin men zelf geïnformeerd is. 41% zegt goed tot zeer goed geïnformeerd te zijn over Europese aangelegenheden, een meerderheid van 58% noemt zich niet zo goed tot helemaal niet goed geïnformeerd. In de overige lidstaten zien we eenzelfde beeld op zowel het nationale als persoonlijke niveau.

2.2 Bronnen van informatie

Waar haalt men het nieuws vandaan

Televisie blijkt met 47% de belangrijkste bron waar Nederlanders nieuws over Europese politieke zaken vandaan halen. Een kwart (26%) ziet de geschreven pers als belangrijkste informatiebron.

In de gemiddelde EU-lidstaten is het percentage van de bevolking dat als eerste televisie als informatiebron beschouwt met 61% iets hoger. Waarschijnlijk door het relatief hoge gebruik van internet in Nederland wordt deze bron van informatie 5 procentpunt vaker genoemd dan in de gemiddelde EU-lidstaat.

Wat betreft de informatie over de nationale politiek zien we eenzelfde beeld. Voor 43% van de Nederlanders blijft tv de eerste bron voor nationaal politiek nieuws. Maar Nederlanders halen ook twee keer zo vaak als de gemiddelde Europeaan nieuws uit de geschreven pers.

Populaire internetsites

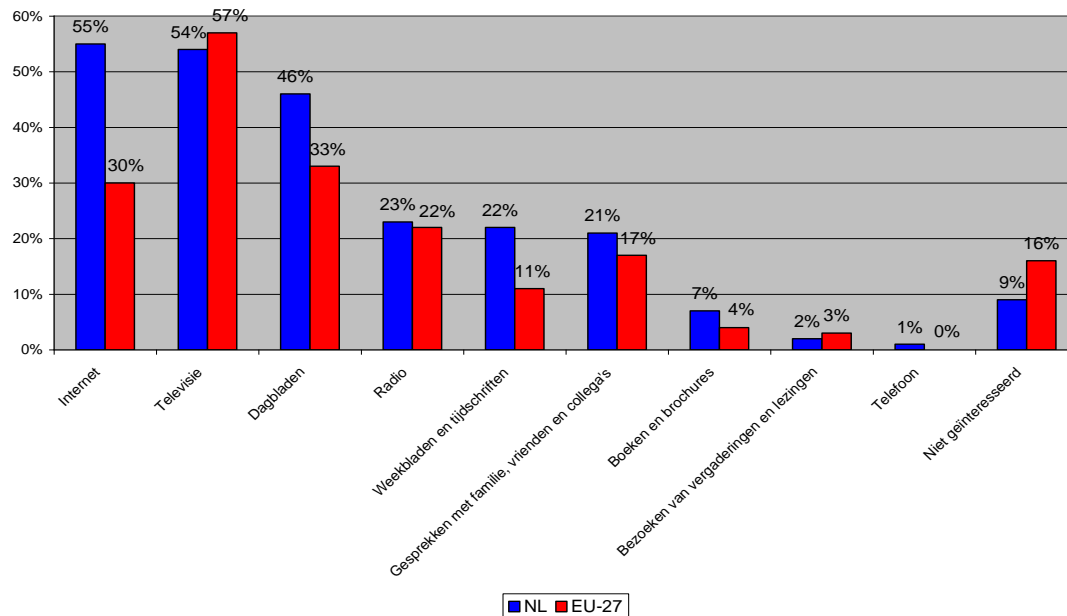
15% van de Nederlanders haalt informatie over de EU als eerste van internet, en nog eens 25% geeft internet als tweede informatiebron aan. We vroegen de respondenten naar de soorten websites waar men informatie over de EU en over de nationale politiek zoekt.

Voor zowel Europese- (75%) als nationale politieke zaken (82%) zijn informatiewebsites van kranten en tijdschriften de populairste informatiebron. Gemiddeld een kwart (respectievelijk 27 en 25%) van de Nederlanders zoekt zowel voor de Europese politiek als de nationale politiek de institutionele en officiële websites. Online sociale netwerken en persoonlijke blogs worden hiertoe nog minder bezocht.

Informatiebronnen over EU beleid en instellingen

Er werd gevraagd welke bronnen respondenten gebruiken voor informatie over de Europese Unie en haar beleid en instellingen.

1 | Internet veel populairder als bron onder de gemiddelde Nederlander dan in de gemiddelde lidstaten van de EU.

Basis: alle respondenten NL en EU-27

Bron: TNS NIPO, 2012

Hoewel het niveau van gebruik van internet en informatie via de televisie voor de gemiddelde Nederlander bijna gelijk is, gebruikt de gemiddelde EU-lidstaatsbewoner veel eerder de tv dan het internet als informatiebron. Ook de geschreven pers is voor de Nederlander een veel frequenter gebruikte bron dan voor de gemiddelde lidstaatsbewoner.

2.3 Berichtgeving over de Europese Unie

Naast de vragen over de verschillende informatiebronnen vroegen we respondenten wat men in het algemeen vindt van de hoeveelheid informatie die de verschillende soorten bronnen geven over de Europese Unie.

Ongeveer de helft van de Nederlanders is van mening dat de berichtgeving op zowel de televisie, op de radio, in de schrijvende pers als op websites gemiddeld genomen *precies goed* is. Echter, opvallend is dat gemiddeld meer dan een kwart van de respondenten aangeeft de hoeveelheid aan informatie *te weinig* te vinden. Zo vindt 28% de informatie over Europa op televisie te karig. 31% vindt dat dit op de radio van toepassing is, en 26% vindt dit van de schrijvende pers.

Objectiviteit

Circa de helft van de Nederlandse bevolking vindt de objectiviteit van de televisie, radio en schrijvende pers van een goed niveau. Opvallend is dat de andere helft van de Nederlanders geneigd is de verslaggeving eerder te negatief dan te positief te beoordelen wat niet opvallend te noemen is gezien de negatieve tendens in Europa het afgelopen jaar. Een betere communicatie over de successen van Europa wordt wenselijk geacht. Informatie op websites vindt men moeilijker te beoordelen; 44% geeft aan het 'niet te weten' hoe het gesteld is met de objectiviteit.

Waar zou men informatie willen vinden?

Om in de toekomst te kunnen bepalen waar de Europese burger informatie over de EU zou willen gaan zoeken, werd de vraag gesteld welke websites men nuttig zou vinden voor informatie.

Meer dan de helft (55%) van de Nederlanders geeft aan informatiewebsites van kranten en tijdschriften en dergelijke nuttig te vinden voor informatie over de EU. Nog eens 49% vindt institutionele en officiële websites (overheidswebsites) nuttig. Voor blogs en videohostingwebsites bestaat veel minder interesse.

3 Conclusie

Uit het Nederlandse publieke debat, uit diverse opiniepeilingen en ook uit de Eurobarometer blijkt dat het vertrouwen in de euro en in mindere mate ook het vertrouwen in de EU het afgelopen kalenderjaar een flinke knauw heeft gekregen.

Dat neemt niet weg dat nog steeds een ruime meerderheid van de bevolking achter het Nederlandse lidmaatschap van de EU staat en (in mindere mate) voorstander de euro is.

44% van de Nederlanders vindt dan ook dat de Europese Unie zich in de juiste richting ontwikkelt, terwijl de gemiddelde Europeaan blijft steken bij 33%.

Nederlanders hebben een relatief uitgesproken mening over Europa. Maar liefst een op de vijf lidstaatbewoners (20%) heeft geen idee of Europa zich in de goede of verkeerde richting begeeft. Dat geldt voor 'slechts' 7% van de Nederlanders.

De geformuleerde doelstellingen voor Europa 2020 zouden zich volgens de Nederlander vooral moeten richten op het stimuleren van de industrie, het hervormen van de arbeidsmarkt en het bevorderen van een vooruitstrevend onderwijsbeleid. Hoewel in eerdere metingen maatregelen die het milieu aangingen van groot belang werden geacht, kunnen we nu constateren dat deze onderwerpen voor de gemiddelde Nederlander duidelijk aan belang hebben ingeboet. In plaats daarvan worden maatregelen gericht op het stimuleren van de industrie hoog gewaardeerd, zoals het verminderen van de regeldruk voor bedrijven.

Ook op het gebied van de arbeidsmarkt zijn de Nederlanders vooruitstrevender dan de gemiddelde lidstaatbewoner. Hervormingen op de arbeidsmarkt worden essentieel geacht, waarbij het stimuleren van opleiding en trainingsmogelijkheden voor iedereen in de werkzame leeftijd de voornaamste prioriteit heeft.

Onderwijs en het op peil houden van het kennisniveau in Nederland blijkt, anders dan voor de gemiddelde Europeaan, een fundamenteel beleidsthema. Driekwart van de Nederlanders is het dan ook eens met de doelstelling dat tenminste 40% van de jongere generatie een graad of diploma zou moeten hebben in 2020 en dat het percentage jongeren dat de school zonder diploma verlaat moet afnemen tot onder de 10%.

De bestrijding van armoede blijft net als voor de gemiddelde EU-burger ook voor de Nederlander een belangrijk punt. Innovatieve kansen voor opleiding, training en werk voor de meest kwetsbare mensen vindt de Nederlander net zo belangrijk als de duurzaamheid van sociale bescherming-, pensioen- en gezondheidszorgsystemen. Gemiddeld heeft men in de EU een sterkere voorkeur voor het laatstgenoemde doel.

Over de hele linie genomen is de gemiddelde Nederlander positief over de gestelde doelstellingen, hoewel een flink deel vindt dat de doelstellingen voor de periode naar 2020 nog wat aangescherpt zouden kunnen worden.

Samenvattend kunnen we constateren dat de Nederlandse samenleving van zowel de nationale politiek als van de EU verwacht dat een solide sociaal vangnet intact blijft, maar dat de bedrijvigheid en onderwijsinvesteringen zeker niet mogen stagneren.